

Η ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΑ ΜΠΟΛΙΑ

Και μαγεμένη νά ήτανε, τὴ δύναμή της ἔτσι μὲ μιᾶς δὲ θᾶδειχνε. Καὶ τῆς Θεᾶς Ἀφροδίτης ἀκόμα νά ήταν ὁ κεστός, ἔτσι μὲ μιᾶς δὲ θᾶκανε τὸ θάμμα του.

Τὴ φόρεσε κι' αὐτὸ ἦτανε. Ἄρχισαν τὰ παλληκάρια τῆς κάτω γειτονιάς καὶ κάμποσοι ξενοχωρίτες, περνώντας ἀφ' τὸ σπίτι της νά κοντοστεῖουν χασκισμένοι οἱ νηοὶ τῆς γειτονιάς νά τὴν κοντοκλουθοῦν, καὶ νά τῆς σπάζουν τὸ σταμνὶ στὴ βρούση.

Κίτρινη ἦταν—ἀφ' τὶς κίτρινες φτηνὲς μπόλιες μ' ἀνθισμένες μηληές στὶς γωνιές—ἔτσι τὴν εἶχε ζητήσει ἀφ' τὰ πέρσι τὸ Μάη, π' ἀποτρυνούσαν τὰ κεράσια.

Σκαρφάλωνε στοὺς κλώνους σὰ μαϊμού, ἐλύγιζε τὰ κλώνια καὶ μάζευε τ' ἀπόκλωνα κεράσια.

Ἔτσι τῶνοιωθε ὁ πατέρας της.

— Γιὰ νά μὴ μένουν ἀποκλώνια καὶ τὰ βάζουν στόχο τὰ παιδιὰ καὶ καταστρέφουν τὶς φυτιές.

Κ' ἔτσι τὴν καλόπιανε.

— Ἔννοια σου Κατερινιό μου, ἔννοια σου... Ἔννοια σου παιδοῦλα μου καὶ νά δεῖς ἐγώ... νά δεῖς τί θὰ σοῦ φέρω... μεταξοτὸ φουστάνι ἀφ' τῆ Μαρσίλια θὰ σοῦ φέρω, μὰ τὸν ἄη δὲ θὰ δεῖς, κι' ἀφ' τῆ Βενετιά γιορτάνι.

— Ἐγὼ μὰ μπόλια θέλω.

— Θὰ στή φέρω, βρὲ Κατερινιό, μὰ τὴν ἀγία κορόνη.

Καὶ δὸς του! Ὅλο μὲ τέτοια τὴν καλόπιανε.

— Ἔννοια σου Κατερινιό μου, ἔννοια σου... Ἔννοια σου παιδοῦλα μου καὶ νά δεῖς ἐγώ... Μπόλια ἀφ' τὴν Ἀμβέρσα θὰ σοῦ φέρω ἀραχνόφαντη καὶ μαργαριτοκέντητη πού νά μπαίνει σὲ φουντοῦκι μέσα.

— Ἐγὼ τὴ θέλω κίτρινη.

— Μάτια μου κίτρινη.

— Νᾶχει καὶ στὶς γωνιές ἀνθισμένες μηληές.

— Ψυχὴ μου σὰν τὸ λές.

Κι' ἀπὸ τότες, σὰ στὴ χώρα ἔφευγεν ὁ κὺρ Νάσος, στὸ προβόδι τῆ μπόλια τοῦ παράγγελε καὶ στὸ «καλῶς ἦρθες» τῆ μπόλια τοῦ ζητοῦσε.

Τοῦ μικροῦ καὶ τοῦ λωλοῦ τάμα ἔκανες; ἡσυχία δὲ θὰ βρεῖς ἴσα με νά τὸ ξεπλερώσεις.

— Θὰ στή φέρω, βρὲ Κατερινιό, πάψε!... πάψε βρὲ! Κάλλιο τ' ἄη Γιώργη κερί στὸ μπόι σου νᾶταξα παρὰ σὲ σένα μπόλια.

*

Ἔνα βραδυνο, μὲ τὸ πρόσχαρο τοῦ σκυλλιοῦ γαύγισμα πετάχτηκε τὸ Κατερινιό στὴν αὐλή.

— Πατέρα... μούφρες πατέρα τὴ μπόλια;

— Τὴ μπόλια ἔ; ἀμ' δὲ... καὶ τί ἄλλο! Ἔννοιες γιὰ γηραιωτὰ στολίδια θᾶχουμε τώρα... Στὴ χώρα ὁ κόσμος ἔγινεν ἄνω κάτω. Ὁ Βενεζέλος σήμερ' αὔριο καλεῖ ἐπιστράτευη...

— Ἄχ πατέρα!

— . . . Ἐκανε, λέει, συμμαχία με τὸ Βούργαρο, με τὸ Σέρβο καὶ με τὸ Μαυροβουνιώτη . . .

— Σὰ δὲν τῶθελες νὰ μοῦ τὴ φέρεις γιατί νὰ μοῦ τὴν τάξεις ; Κάθε φορὰ πού θὰ στὴ ζητήσω θὰ μοῦ φέρεις τὸν κατακλυσμὸ καὶ τοῦ κόσμου τὴ συντέλια.

— Θᾶξουμε πόλεμο . . . Ἐκανε ὁ Βενιζέλος συμμαχία με τὸ Βούργαρο ! . . . ψάξε στὸ δισάκι . . . δεξιά μεριά . . . πάρτην καὶ σῶπα . . . σαλιάρα.

— Οὐ χαρῶ την ! Οὐ χαρῶ την !

Τὴν ἔρριξε στὸ κεφάλι της κ' ἔτρεξε στὸν καθρέφτη.

— Μωρὴ χαντακομένη ! Τῆς κάνει ἡ μάνα της . . . Μωρὴ νυχτιάτικα κυττάξεις στὸν καθρέφτη γιὰ νὰ μοῦ φέρεις τὴν ἁμαρτία στὸ σίτι !

Ἄλήθεια. Τάκουσαν οἱ παλαιοὶ ἀπ' τοὺς παλιότερους καὶ τὸ λέν στους τωρινούς γιὰ νὰ τὸ ποὺν στους κατοπινούς. « Νύχτα στὸν καθρέφτη μὴ κυττάς γιατί βρουκολακιάζουν τ' ἀποθαμένα σου ».

Γιὰ κάμποσιν ὥρα, τὸ κοράσι ἐκείνη τὴ νύχτα ἔμεινε ἀκοιμισμένο στὸ παραθύρι, θωρῶντας στὸ σκοτεινὸν ὀρίζοντα τὸ εἶδωλο πού στὸ ταχὺ ἀναμέριασμά της ἀπ' τὸν καθρέφτη εἶδε σὲ διάρχεια καὶ θωριὰ ἀστραπῆς νὰ καθρεφτιστεῖ καὶ νὰ σβύσει. Καὶ τὸ εἶδωλο αὐτὸ ἦταν ἓνα κεφαλάκι πανέμορφο τυλιγμένο με μὴ κίτρινη μπόλια πού ἄνοιγε κύκλους, στεφάνια, στεφάνια χρυσά, σὰ θ' ἀνοιγόντουσαν γύρω ἀπ' τὴ χρυσόμαλλη νεράιδα πού θελε προβάλει μέσ' ἀπ' τὰ κοιμισμένα σκοτεινὰ νερά μᾶς λίμνης.

— Γιὰ λούσα ἄλωσες σαλιάρα . . . κύτταξε νὰ μὴ μοῦ ζητήσεις μεθαύριο καὶ πομμάδες . . .

— Ὅχι πατέρα, . . . ἡ μάνα θὰ μοῦ δώσει λίγο διαφνόλαδο.

Μὲ παρακάλια ἐξασφάλισε ἀπὸ τὴ μάνα της λίγο διαφνόλαδο, καὶ κοιμήθηκε με τὴ γλυκεῖαν ἔγνοια, νὰ ξυπνήσει πρωτὶ, νὰ πᾶ στὴν ἐκκλησιά.

*

Δὲν ἦτανε πιά τὸ Κατερινιό, πού σκαρφαλώνοντας στους κλώνους ἐλύγριζε τὰ κλώνια καὶ μάζευε τ' ἀπόκλωνα κεράσια.

— Φτοῦ της ! νὰ μὴν ἀβασκαθεῖ ! γιὰ τότε ξεπέταξε καὶ φυλλομάνισε καὶ φούντωσε σὰ λείμονιά !

— Καλὲ προχτὲς ἀκόμα ἦταν σὰ βρεγμένο γιατί !

— Κύττα γιὰ προικιά κὺρ Νάσο μου.

— Ψάξε γιὰ γαιμπρὸ κερὰ Νάσενά μου, ξάφνου θ' ἀνέβει στὰ κεραιμῖδια ἡ διαολότσουκρα νὰ φωνάξει κουρ-νιάου κουρ-νιάου σὰ γάτα !

Σὰν ἥλιος — πού ὀριμάζει τοὺς καρπούς — ἅμα ἡ καινούργια μπόλια ἔρριξε στὸ πρόσωπό της τὴν κίτρινοχρυσή ἀποφεγγιά της, τὰ μάγουλά της πῆραν τὸ χαμοκοκκίνισμα τοῦ ὄρμου ροδάκινου καὶ δυὸ ἀνυπόταχτες ντοῦρες καστανῶν μαλλιῶν πὺδ χαριτωμένες — στοὺς σερεπούς των ἐλιγμούς — κ' ἀπ' τοῦ κλιμάτου τὰ νηοβλάσταρα, σπιθοβόλησαν καὶ τρέμουλες πέξαν γύρω στὸ μέτωπό της. Καὶ σᾶμπως νᾶχε φτάσει καὶ μέσα της καὶ νὰ χύθηκε σὰν ἀπαλόθερμος ἥλιος, λαχτάρησε σὰ σιδεντριά, κ' ἔσκασε σὰ μπουμπουκὶ τὸ κάτι τι πού κρυφοζεῖ στὰ ἐσώτερα βάρθι καὶ τὴς εἶναι καὶ τὴς πὺδ ἄγουρης κοπελλούδας, κ' ἄνοιξε σὲ ἀνθὸ λαμπρόχρωμο ἔτοιμο νὰ δέσει σὲ γλυκόχυμο καρπὸ.

Τὰ μάτια της, γλαρά, με κύτταμα παράξενα ἐρευνητικὸ, κύτταζαν νὰ ξεδιαλύουν κάτι μυστήρια πού τώρα ἀπλόθηγαν τραγῶς της. Ὑποψιαζό-

τανε κάποιον νόημα στο κελάρισμα του τρεχόμενου νερού, στο μουρμουρητό της λαγκαδιάς και στο τραγούδι των πουλιών. Τί θέλει να πει το άναστειγμένο τ' αέρα μέσ' του λόγκου τὰ δέντρα ;

Τάχα αυτά τὰ θάμματα να τ' άκανε ή κίτρινη μπόλια ;

Ναί ! άν θάμμα του ήλιου—πού έρχεται σύγκαιρα να θερμάνει και να βάλει σε κίνηση τους χυμούς—είνε το φύλλισμα και τ' άνθισμα του δεντρίου.

Από τη μέρα που τη φόρεσε τη μπόλια, φαίνεται πως στο σπῆτι θά ξοδεύονταν πολύ νερό, γιατί κάθε λίγο και λιγάκι, άρπαζε το σταμνί κ' έτρεχε στη βρύση. Μά και της βρύσης το νερό, φαίνεται πως από τότες θάγινε γλυκόπιτο, γιατί, παληκάρια κι άφ' την άπάνω γειτονιά έρχόντουσαν να πιούν και να ποτίσουνε τὰ ζώα τους. Ο τόπος γιόμισεν από ξενοτολίτες βοσκούς. Άκουε χαμογελοῦσα τὰ διαφορούμενα τὰ μισόλογα, μ' άν κάποτε κανείς ξανοίγονταν. . . ω ! καλημέρα σας . . . έσούφρωνε τὰ φρύδια και κει που περίμενες ν' άνάψει ο θυμός, ξεσπαζε σ' ένα ήχερό γέλιο ομοιο μ' αυτό π' άφίνει ή στάμνα σά γιομίσει. Άρπαζε το σταμνί της, κ' έφευγε με χελιδονίσια χάρη προβοδισμένη από γλυκοματιές και πειράγματα.

Και άν για μερικούς ή κίτρινη μπόλια ήτανε στόχος για μετωρίσματα, για τρεις ψυχές ήταν ή λαμπαδόγλωσσα που τις τραβούσε και τις συνέπερνε.

Ο Πανάγος—άφ' την άπάνω γειτονιά—κάθε κοντόβραδο ήθελε πιάσει το δρόμο που θά περνούσε, και την άκολουθούσε ως τη βρύση. Εκει άκουμβούσε στο πεζούλι και της μιλούσε σκυφτός από πάνω της «μ' όλα τὰ μάγια της φωνής και του καιμού τη θέρη» και μιλώντας της έσίμωνε κ' έσκυφτε ολοένα, τόσο, που ή μπόλια της έτρεμε στην άναπνοή του. . . και τὰ λόγια του σιγοκαμπάνιζαν μέσ' τη ψυχή της.

Τόν άκουε τούτον, και στην όψη της φαινότανε το ξάφνιασμα και ή γλυκειά στενοχώρια κ' έχάλυψε ένα γέλιο στ' άκρόχειλό της και τὰ χέρια της παίζοντας με την άκρη της μπόλιας άσκοπα δέσανε κόμπο. . . και σάπαινε.

«Κι' όντας σωπαίν' ή κόρη
κι' όντας δέ φεύγει δέν προγκά
θά πει πως δέν πεισμώνει».

Κ' ήτανε τόσο γλυκομίλητος αυτός ο Πανάγος ! κ' οί κουβέντες του είχανε μέσα λόγια από τραγούδια !

— Σώπα βρε Πάναγο ! . . . Παναγία μου ! . . . σαν τραγούδι μου τὰ λές . . . Σαν τραγούδι ταιριάζουν ή κουβέντες σου κι' άν τ' άκούσουν ! . . . Παναγία μου ! ! θά μου τὸ ταιριάσουν.

Κι' ο Πανάγος, έλεγε, κι' έλεγε, κι' έλεγε.

— . . . Άχ ! πληγωμένη είν' ή καρδιά μου . . . Άχ ! ή μπόλια σου . . .

Ή Κατερίνα έδω ξεσπασε στα γέλια.

— Ή μπόλια μου, τί ; μπας και θες να στη φασκιώσω την καρδιά σου με δαύτη ;

— Χωρατό δέν είνε Κατερίνα . . . εγω πονώ και συ το ξερείς . . . Γιατί να με σκανιάξεις ! . . . Σου μιλω, γιατί δέ μου κρένεις ; . . . Γιατί άποτραβέσαι ; Νά δέ βλέπεις ; μάκρηνες, κ' ή μπόλια σου πετάει κοντά μου . . . με στέργει αυτή !

Μάζευε τις άκρες της μπόλιας της κι' έφευγε κουνάμενη κουνάμενη.

— 'Ο ἀφιλότιμος! τί γλυκά πού κουβεντιάξει... και τί καλωσύνη στά λόγια του!

'Ο Μάρκος—παιδί... ἴσα με πέρσι σκολαροῦδι... π' ὄτ' ἴδρωνε στολή στ' ἀπανόχειλό του—τίς πρωϊνές ὥρες ἔπιανε τὸ πεζούλι τῆς βρύσης ἀγναντεύοντας κατά τὸ στρατι ποῦθελε ἀνεφάνει ἢ Κατερίνα. Τὴν κύτταζε ἀπὸ μακρὰ σὰ θάμνα, και σὰν πλησίαζε... ἔσκυβε τὸ κεφάλι και κεντοῦσε ἕνα νεροκολόκνθο, ρίχνοντάς της πότε πότε κρυφόμενες ματιές πού τις ἐνοιωθε σὰν ἀπαλόγγιχτο χᾶδι νὰ τὴν πασπατεύουν ἀπὸ πάνω ἴσα με κάτω... και τσιμουδιά!

— Τί κάνεις βρὲ Μάρκο!

— Πλουμίζω ἕνα φλασκι... Κατερίνα!

— Και τί ἱστορᾶς ἀπάνω βρὲ Μάρκο;

— Ἐνα καρᾶβι και γύρω-γύρω γοργόνες... Κατερίνα!

— Γιὰ κέντα, μὴ χασομερᾶς βρὲ Μάρκο.

— Δὲν εἶνε και τόση βία... Κατερίνα!

Ἔστερα τσιμουδιά!... τραβοῦσε ὁ καθένας ἀπ' ἄλλο στρατι στή δουλειά του.

— 'Ο ἀφιλότιμος! τί ὄμορφος... τὰ μάτια του εἶνε σὰν κοπέλλας και τί γλυκά πού κρυφοκνττάζει!

'Ο Βαγγέλης—ξενοχωρήτης τοῦτος—συχνὰ τ' ἀπομεσήμερα ἔκανε ἕνα ἀλλόγυρο και παραμόνευε γιὰ νὰ πάει σιγανὰ σιγανὰ νὰ τὴν ξαφνιάσει μ' ἕνα βροντερό ξεροβήξιμο ἢ πετώντας στή γούρνα τῆς βρύσης, ἕνα χαλίκι ἀνάμεσά της και τοῦ σταμιοῦ της.

— Παναγία μου, βρὲ Βαγγέλη! με ξάφνισες!

— Γιατί ξαφνίστης; γιατί; μὴν εἶσαι ἀγριοπεριότερο;... Σήκωσ' τὸ σταμνί σου νὰ πιῶ.

— Νά πιέ... μὴ σώσεις!

Τώρα δὰ μοῦ ἔγινε ὄμορφη... Σοῦ πάει πολὺ αὐτὴ ἢ μπόλια... Μεγάλωσες αὐτὸ τὸ καλοκαίρι... Ἡ φορεσιά σου κόντηνε και στένεψε... πρὸ πάντων στένεψε στά... ἐδῶ νά, στά στήθια.

— Πάψε...! τραβήξου πέρα... Πάψε!

— Μέστωσαν οἱ κόρφου σου, και τὰ κνήμια σου θρέψανε.

— Πάψε... Ἀναμέριασε νὰ περάσω... ἄφησμε!... Κᾶποιος ἔρχεται, ἄκου! κάποιος ἔρχεται...

— Ἀδὲ σὲ φίλησα τώρα, μὰ θὰ σὲ φιλήσω κατὰστρατα μιὰ μέρα γιὰ στή ροῦγα γιὰ στὸ χοροστάσι.

Κι' ὄλ' αὐτὰ μ' ἕνα ἔντονο κ' ἐκβιαστικὸν τρόπο πού τὴν ἀλάφιαζε.

Ἦταν ἄξιος νὰ τὸ κάνει! Τάχα μποροῦσε νὰ ξέρει ἄν τῶλεγε στ' ἀστεία!

Τὰ μουστάκια του—χοντρά κρεμαστά—τὴν μπόδιζαν νὰ δεῖ ἕνα ζαχαρό-πηχτοχαμόγελο πού δὲ ξανοίγονταν πέρα ἀφ' τὸ ἀκρόχειλο τοῦ ἀγριάνθρωπου.

Μιὰ μέρα, φάνηκε πιὼ στοχαστικός. Ἄξαφνα ἐκεῖ πού τὴν κύτταζε σκεπτικός τῆς κάνει.

— Ἔννοια σου μορφή... κ' ἐγὼ ἀδὲ στὸ σπᾶσω!...

— Τί;

— Τὸ σταμνί.

— Ἄν κοτᾶς.

— Ἐγῶμαι νταῆς κι' ὅτι λέω τὸ κοτῶ καὶ γιὰ τὴν ἀποκοτιά μου ποτὲ δὲν μετανοιῶνω.

— Ἄμ' δέ! Κουράγιο πού θά τῶχες! Κι' ἂν εἶσαι παλληκαρί κρύψε τὴν παλληκαριά σου γιὰ αὔριο πού θά πᾶς στὸν πόλεμο... καὶ μὴ τὸ βάζεις μὲ τὸ σταμνί μου.

— Νά μὲ κρᾶξουνε Χασάνη ἀδὲ στὸ σπάσω.

— Ἄμ' δέ! Κουράγιο πού θά τῶχες!

Πέταξε ἓνα λιθάρι καὶ τὸ σταμνί της ἔγινε κομμάτια.

— Δὲν πειράζει, βρὲ Βαγγέλη... ἀφοῦ ξεστόμισες τέτοιον ὄρκο... νᾶσαι καλά.

— Γιατί μοῦ κάνεις τὴν ὁμορφη; γιατί μοῦ κάνεις τὴ νάζου;

—

— Ἄδὲ στή σκίσω...

— Τί;

— Τὴ μπόλια σου.

— Τὴ μπόλια μου; !!

— Τί, τάχα δὲν μπορῶ; Νά μὲ κρᾶξουνε Χασάνη ἀδὲ στὴν κομματιάσω.

— Σώπα βρὲ Βαγγέλη... Παναγία μου!... Φτύσε στὸν κόρφο σου... μπορεῖς, βέβαια καὶ μπορεῖς.

Μάζεψε τὶς ἄκρες τῆς μπόλιας της κ' ἔφυγε ἀλαλιασμένη.

— Τὸν ἀφιλότιμο!... ἀποκοτιά πού τὴν ἔχει καὶ σκληρότη!... κι' ὅσῳ μὲς τὴν ἀγριότη του πῶς γλυκαίνουν ἢ ματιές του!

Ἔτσι αὐτοὶ οἱ τρεῖς διαφορετικοὶ ἄνθρωποι ριχνόντουσαν στ' ἀχνάρια της λὲς καὶ τοὺς εἶχε τὶς καρδιὲς δεμένες κόμπο στὶς γωνιὲς τῆς κίτρινης τῆς μπόλιας... σὰν ἀλογόμυγες. Κι' ὁ ἓνας μὲ τὰ γλυκόλογά του, ὁ ἄλλος μὲ τ' ἄφωνα μηνύματα τῶν ματιῶν του κι' ὁ τρίτος μὲ τὸ νταίλιζι καὶ τὴν ἀποκοτιά του, βοηθοῦσαν στὸ ξύτημα τῆς Γνώσης καὶ δράκιασε μέσα της, καὶ μάνιασεν ἢ μυστικὴ ὄρμη πού κάνει τὸν κισσὸ νὰ σκαλώνει καὶ νὰ σφιγταγκαλιάζει τοὺς κορμούς τῶν δένδρων, καὶ τὸ ραγισμένο μάρμαρο τῆς βρύσης.

Ἡ μάνα της ὄλο τῆς παραγγέλνε.

— Ἄνοιξε τὰ μάτια σου μωρή!... ἢ τσοῦπρες μὲ τὴν ταπεινωσύνη παντρεύονται... καὶ μὲ τὴν προκοπή. Νᾶσαι χαμηλοβλεποῦσα, λιγόλοη καὶ στοχαστικὴ... νὰ περνᾶς τὴ στράτα σου ὀλοῖσια καὶ χαμοθῶρα. Τῶν καλῶ νοικοκυρῶ νὰ τηρᾶς τὸ φέροσιμο κι' ὄχι τῆς σουσουράδας νὰ ξεμπλιάζεις τὰ κουνήματα... Σὲ σένα τὰ λέω μωρή... Ἡ τσοῦπρες μὲ τὴν ταπεινωσύνη παντρεύονται... Καὶ... : κούβεντες μὲ τοὺς ἄντρες νὰ μὴ πιάνεις... Οὔτε μὲ σερνικό πουλί νὰ ἔχεις νταραβέρια... καὶ μὲ τὸ νηὸ τὸ λεύτερο... οὔτε μὴ καλημέρα νὰ σταυρώνεις... φυλάξου θυγατέρα!... μακρυνά ἀφ' τὸν ἄντρα κόρη μου... θέλοντάς του κι' ἄθελα σου βγάζει τὸνομα, καὶ κάλλιο... τὸ μάτι σου.

Ἦ! Ἄ δὲν ἦταν ἡ ἐπιστράτευση, δὲ θά τὴ γλύτωνε ἡ Κατερίνα. Τῶνομά της θάβγαινε καὶ θά τὴν πομπεύαν στὸ χωριό.

Τώρα ὁ κόσμος εἶχε τὸ νοῦ του στὸν πόλεμο, κι' ὅπου δυὸ ἄνθρωποι ἀντάμωναν μιλούσανε γι' αὐτόν.

— Τί τοὺς κατέβη στὰ καλά καθούμενα νὰ κάνουν πόλεμο!

— "Α! ἔπρεπε νὰ γίνῃ... ἄμ' τί; "Εχουμε νὰ ξεπλύνουμε τὴ ντροπὴ τοῦ 97. Ἄμ' τί;... τί τὰ θέλουμε τὰ καράβια; τὰ κανόνια; νὰ σκουριάξουν; "Εχουμε διοργάνωση ἔχουμε..."

— Θὰ μᾶς κυνηγήσει ὁ Τοῦρκος ὥσαμε τὸν Κάβο-Μαλιά!

— Θὰ τοὺς πάρουμε ὥσαμε τὴ Σαλονίκη..."

— Μεγάλα λόγια.

Ἐπὶ τοὺς πρώτους πού ψάρευεν ἡ ἐπιστράτευση ἦτανε κ' οἱ τρεῖς συνεπαρμένοι τῆς κίτρινης μπόλιας.

Ἐποχαιρέτισε τὴν Κατερίνα ὁ καθένας μὲ τὸν τρόπο του.

Ὁ Πανάγος, μὲ τὸ χέρι στὴν καρδιά καὶ μὲ γλυκόλογα... παρμένα ἀπὸ τραγοῦδια.

— Στὸ καλὸ... Πανάγο!... ὁ Χριστὸς μαζί σου καὶ νὰ γυρίσεις μὲ τὸ καλὸ.

Ὁ Βαγγέλης, μὲ τὸ χέρι στὸ μουστάκι, μὲ βροντερὴ φωνή, καὶ χαδιάρικες φροβέρες.

— Στὸ καλὸ... Βαγγέλη!... σιδερένιος νᾶσαι, καὶ νὰ γυρίσεις μὲ τὸ καλὸ.

Ὁ Μάρκος, μὲ τὸ νεροκολόκυθο στὸ χέρι, χαμοθώρας, ντροπαλός, ἀμίλητος.

— Στὸ καλὸ νὰ πάει τὸ παιδί! ὁ Θεὸς μαζί του, καὶ νὰ γυρίσει μὲ τὸ καλὸ.

Τὸ χωριό, μέρα μὲ τὴ μέρα ἄδειαζε ἀπὸ ἄντρες... κάθε τόσο καὶ καινούργια διαταγὴ γι' ἄλλες ἡλικίες.

— Ποιὸς ξέρει κι' ἂ θὰ γένηι πόλεμος.

— "Α! θὰ γένηι, τὸ εἶπεν ὁ Βενιζέλος, «καὶ ὁ πόλεμος θὰ εἶνε δεινός».

— Μ' ἂν ἐπέμβουν αἱ Δυνάμεις;

— Δὲν ἔχει πιά... ὁ Μαυροβουνιώτης πάτησε Τούρκικο χῶμα.

— Ὁ πόλεμος αὔριο θ' ἀνάψει κι' ἀφ' τὴς τέσσερης μεριές.

— Ἡ ὥρα ἡ καλή.

Ἡ Κατερίνα, ἔβγαλε τὴν καινούργια μπόλια τῆς, τὴν ἀπαλοδίπλωσεν, ἔβαλε στὶς δίπλες μέσα κλωνιά ἀπὸ λεβάντα, καὶ τὴν ἔκρυψε στὸ παρασέντουκο. Στοχαστικὰ ἔσκυβε συχνὰ στὶς γαρουφαλιές τῆς μ' ἓνα συννέφιασμα στὸ μέτωπο.

Ἄν ἀναρωτιῶνταν γιὰ ποιὸν ἀπὸ τοὺς τρεῖς τὰ φρόντιζε τὰ ἄλικα τὰ γαρούφαλλα... ὦ! βέβαια δὲ θὰ μπορούσε νὰ τὸ πεῖ.

*

Τρεῖς ὄρες κατηφόρι ἀφ' τὸ χωριό, κοντὰ στὸ σιδηροδρομικὸ σταθμὸ γινότανε παράξενο παναγύρι.

Εἶχαν στηθεὶ ἐκεῖ προσωρινὰ νοσοκομεῖα καὶ ἀπὸ στιγμὴ σὲ στιγμὴ θὰ φτάναν τὰ τραῖνα μὲ πληγωμένους. Ἀπὸ χωριὰ ὀχτῶ ὥρων περιφέρεια μαζευόντουσαν πλήθη κατσουφιασμένα, ἀμίλητα, κλαμένα. Πολλοὶ εἶχανε δικούς τους στὴ χθεσινὴ μάχη καὶ τοὺς ἔδεχνεν ἡ ἔγνοια, κι' ἄλλοι ἐρχόντουσαν νὰ βοηθήσουν ἂν εἶνε χρεῖα στὸ Νοσοκομεῖο, σ' ὅ,τι περῶν ἀφ' τὸ χέρι τους, ἢ νὰ ποῦν ἓνα καλὸ λόγο στὸ λαβωμένο.

Οἱ γιατροὶ καὶ ἡ νοσοκόμος, μὲ τραγικὴ γαλήνη, ἐτοιμάζανε τοὺς ἐπίδεσμούς καὶ τὰ λογιῶς ν.στέρια.

Ἐνα τοιχοκολλημένο χαρτί, παράστενε τὴ μάχη λισσώδικη κ' ἔκανε λόγο γιὰ πρωτόφαντους ἡρωϊσμούς.

Σπάνια μισανιγότανε κ'άνα στόμα, γιά νά στενάξει μιὰ φράση. . .

— Ποιὸς ξέρει πόσους πληγωμένους θά φέρει. . .

— Ποιὸς ξέρει πόσους ἄφησε στὸν τόπο τὸ βόλι. . .

— Κόσμος πού χάνεται. . . ζάβαλλε.

Καὶ γυναῖκες κλαίανε μουγκά.

Φάνηκεν ὁ σιδηρόδρομος μακρῶν. . . Σηκώθηκαν ὅλοι ὄρθοι. . . πολλοὶ ἔκαναν τὸ σταυρὸ τους. . . ἐπλησίαζεν ὀλοένα. Ἄξαφνα ἓνας θριαμβικὸς ἀλλαλαγμὸς ἔνα μυριόφωνο «ζήτω» ξεχύθηκεν ἀφ' τὰ τραῖνα.

Μιά στιγμή. . . καὶ τὰ κατσουφιασμένα πλήθη, τ' ἀμίλητα, τὰ κλαμένα πού τὰ βάρειεν ἡ θλιβερὴ ἀπαντοχὴ μεταμορφώθηκαν σὲ χαροκόπους πού καλοδέχονται εὐθυμοὺς παναγυριῶτες.

— Ζήτω ! Ζήτω !

Γιατὶ ἀφ' τὰ τραῖνα πρόβαλαν γελαστὲς μορφές, παλληκαριῶν πού μέθυσαν σὲ Διονυσιακὴ γιορτῇ. Ὅλοι εἶχαν ἔτοιμο στὰ χεῖλη κι' ἀπ' ἓνα ἀστεῖο γι' ἀποδοσίδι στὰ πονετικά λόγια καὶ τὴν προθυμίᾳ τῶ νοσοκόμων καὶ τοῦ πλήθους. Πολλοὶ πού τοὺς ἔσφιγγεν ὁ σφάχτης κι' ἀδυνατοῦσαν νά συγκρατήσουν μιὰ κραυγὴ, ξέσπαζαν σ' ἓνα ξεφρενιασμένο «ζήτω» ! Πολλοὶ βρήκανε γνώριμους καὶ δικούς τους, καὶ κάποιες γυναῖκες ἄφηναν στριγγὰ ξεφρονητὰ πού πνιγόντουσαν στὰ γέλοια καὶ τὰ τραγούδια τῶν πληγωμένων.

Μέσα σὲ τοῦτο τὸ παραξένο παναγῆρι ἦταν κ' ἡ Κατερίνα μὲ τὴν κίτρινη μπόλια τῆς ἀνεμιστή.

— Ὅχου ! νά τους ! . . .

Καὶ στάθηκεν, ἄβουλη, λαφιασμένη, μὴ ξέροντας τί νά κάνει σὲ ποιὸν ἀπὸ τοὺς τρεῖς νά τρέξει.

Μιά στιγμή. . . κ' οἱ τρεῖς συναραμμένοι τῆς κίτρινης μπόλιας σύρθηκαν κοντὰ τῆς—κάτω ἀφ' τὴν μπόλια τῆς πού ἀπλωνε σὰ λαμπαδόγλωσσα πού τραβᾷ καὶ συνεπαίρνει τὶς χρυσαλλίδες—ὀλοαίματοι, ὠχροὶ, τσακισμένοι κι' ὡστόσο μὲ χαμόγελα στὰ χεῖλη.

— Παναγία μου. . . Αἵματα ! αἵματα. . .

Ἐβγαλε τὴ μπόλια τῆς κ' ἔσχισε μιὰ φαρδύνᾳ λουρίδα κ' ἔδεσε τὸ μέτωπο τοῦ Βαγγέλη πού τοῦ ἀνοῖξεν ἡ πληγὴ καὶ στάλλαζε κάτω ἀφ' τὸ κεφαλόδεμά του.

Μὲ βροντερὴ φωνὴ καὶ μὲ χαμόγελο θριαμβικὸ τῆς λέει :

— Δὲ στώπα πῶς μιὰ μέρα θά σοῦ τὴν ἐσκίσω ;

— Δὲν πειράζει. . . Βαγγέλη. . . ἐσὺ νά γένεις καλά κι' ἀπὸ μπόλιες. . .

Κ' ἔσχισε μιὰ δευτέρη λουρίδα καὶ σκέπασε τὸ λερὸν ἐπίδεσμο τοῦ Πανάγου.

Μὲ λυρικό παραμλητὸ τὴν εὐχαρίστησε.

— Ἄχ ! ἡ μπόλια σου. . . !

— Δὲν πειράζει. . . Πανάγο. . . ἐσὺ νά γένεις καλά, κι' ἀπὸ μπόλιες. . .

Κ' ἔδωσε τὸ ὑπόλοιπο στὸ Μάρκο.

Χαμοθώρας, ντροπαλός, τὴν κῦτταξε. Λόγος δὲν ἔσκασε στὰ χεῖλη του καὶ μόνο τὰ μάτια του ἀναμμέν' ἀφ' τὴ θέρημ τῆς εἶπαν «εὐχαριστῶ».

Τὰ μαλλιά τῆς Κατερίνας λυτὰ, κι' ἀνεμιστὰ, φάνταζαν σὰ σπίθες ἀποθεωτικὲς κι' ἀγκαλιάστρες.